

Banc d'Experiències i Bones Pràctiques

ESFORSA'T

(Esport, Formació, Salut i Temps Lliure)

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2016

Barri, comunitat i lleure a Bon Pastor i Baró de Viver

Promogut per: APC Sant Andreu i Centres de Serveis Socials

Franja Besòs. IMSS

**Ajuntament
de Barcelona**

**PRÀCTICA ACTUALITZADA
2022**

Presentació

El projecte ESFORSA'T (Esport, Formació, Salut i Temps Lliure) és un projecte impulsat pel Programa "A Partir del Carrer" (APC, Sant Andreu) i el Centre de Serveis Socials (CSS) Franja Besòs. És un projecte que treballa amb joves de 16 a 25 anys de Bon Pastor i Baró de Viver, a partir de diferents factors detectats en la diagnosi dels barris. El projecte ESFORSA'T (Esport, Formació, Salut i Temps Lliure) té com a visió treballar amb els joves del territori amb l'objectiu de promoure accions de lleure saludables que permetin disminuir els indicadors de risc en els adolescents i joves. ESFORSA'T va més enllà de l'atenció grupal i té dins de les seves bases un fort component comunitari. Més enllà dels co-finançadors del projecte, la participació en el projecte de diferents socis en el territori fa que el treball en xarxa i el treball comunitari siguin elements importants del projecte. Després de cinc edicions, i amb una mitjana de participació de 25 joves aproximadament cada any, el projecte s'ha consolidat com una alternativa d'oci saludable i un espai de referència entre la població adolescent i juvenil dels barris on s'implementa l'activitat.

Aquesta pràctica està vinculada amb: serveis socials, salut, esport, treball en xarxa, adolescents, joves, Bon Pastor, Baró de Viver

El context

El Projecte ESFORSA'T (Esport, Formació, Salut i Temps Lliure) va néixer l'any 2011 amb la voluntat d'iniciar un treball conjunt entre els educadors/es del CSS Franja Besòs i l'equip d'educadors/es APC de Sant Andreu. Durant el segon trimestre d'aquell any es va començar a recopilar informació sobre la població adolescent i juvenil del territori per tal de poder arribar a un diagnòstic de les seves necessitats, problemàtiques i demandes reals, així com conèixer quins projectes s'estaven duent a terme per donar resposta a les necessitats detectades. Es va detectar així l'àmbit de salut com un dels prioritaris en la intervenció entre la població juvenil i, en concret, la presència de drogues dins les dinàmiques del territori. Es considera el consum de drogues com un possible indicador de risc i de vulnerabilitat més dins el procés d'exclusió i fracàs escolar d'una part

important dels i les joves i adolescents del barri. En relació al temps de lleure, va detectar-se també una relació entre la manca d'activitats regulars saludables i el consum de drogues entre la població juvenil. A partir d'aquí, i en col·laboració amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), es dissenya un projecte d'acció grupal d'intervenció socioeducativa per abordar aquesta problemàtica, en coordinació amb altres serveis territorials (SDJ Bon Pastor) i municipals (Programa Convivim Esportivament) al barri de Bon Pastor i Baró de Viver.

Objectius i abast

El projecte ESFORSA'T compta amb els següents **objectius generals**:

- Promoure una alternativa saludable en l'ocupació de l'oci i del temps lliure entre els i les adolescents de Bon Pastor i Baró de Viver.
- Reduir els factors de risc en la salut integral dels joves augmentant els factors de protecció.
- Prevenir els riscos derivats del consum de begudes alcohòliques, cànnabis i altres drogues entre la població juvenil.

Aquests objectius generals es concreten en els següents **objectius específics**:

- Potenciar el coneixement i participació dels joves en la xarxa de recursos i espais públics de la seva comunitat.
- Afavorir la integració d'adolescents i joves en la vida de la comunitat de manera positiva.
- Implicar els joves dins la seva comunitat a través de processos de construcció social.
- Promoure la participació en el programa dels joves que no estan vinculats a cap activitat o espai de relació socioeducatiu.
- Potenciar el maneig i accés a eines formatives que capacitin als joves i els puguin apropar a una realitat laboral.
- Incrementar la informació sobre les conseqüències i riscos associats al consum de tòxics.
- Contribuir al desenvolupament personal de la confiança, autoimatge i seguretat dels joves.
- Transformar les dinàmiques establertes de consum entre els joves (Futbol masculí).
- Augmentar la implicació de les famílies dels joves dins el projecte (Taller imatge i cos, Futbol femení).
- Afavorir el reconeixement comunitari dels joves a través del treball artístic desenvolupat (Taller imatge i cos).

- Desenvolupar el pensament crític, la reflexió i la presa de decisions per part dels joves en qüestions de gènere i igualtat dins la publicitat i els mitjans de comunicació (Taller imatge i cos).
- Generar un espai de relació assertiva entre iguals i el coneixement de l'altre (Taller imatge i cos).
- Conviure amb joves de procedències variades per descobrir altres realitats i la pròpia cultura de la població local acollidora (Voluntariat europeu).
- Fomentar l'interès dels joves en participar en projectes de desenvolupament comunitari i social dins la seva ciutat (Voluntariat europeu).
- Immergir-se en una experiència de vida que fomenti els valors de la cooperació, solidaritat, compromís i cultura de la pau (Voluntariat europeu).

Pel que fa al **col·lectiu destinatari**, el projecte està dirigit a adolescents i joves entre 15 i 23 anys dels barris de Bon Pastor i Baró de Viver, tot i que també està obert a que participin joves de barris propers al territori principal d'implementació. Des del projecte, es prioritza arribar a destinataris que no estiguin vinculats a cap centre educatiu de lleure o activitats extraescolars. Cada acció té el seu perfil concret de participant, adequat a les característiques i necessitats de l'activitat:

- ESFORSA'T Futbol: adreçat a 12 nois entre 16 i 20 anys.
- ESFORSA'T Taller Imatge i Cos: adreçat a 20 joves entre 15 i 23 anys.
- ESFORSA'T Futbol Femení: adreçat a un màxim de 15 noies entre 16 i 23 anys.
- Voluntariat europeu juvenil: adreçat a 5 joves entre 18 i 25 anys per a camps nacionals i internacionals, i de 16 a 17 anys únicament per a àmbit nacional.

El procés d'implementació

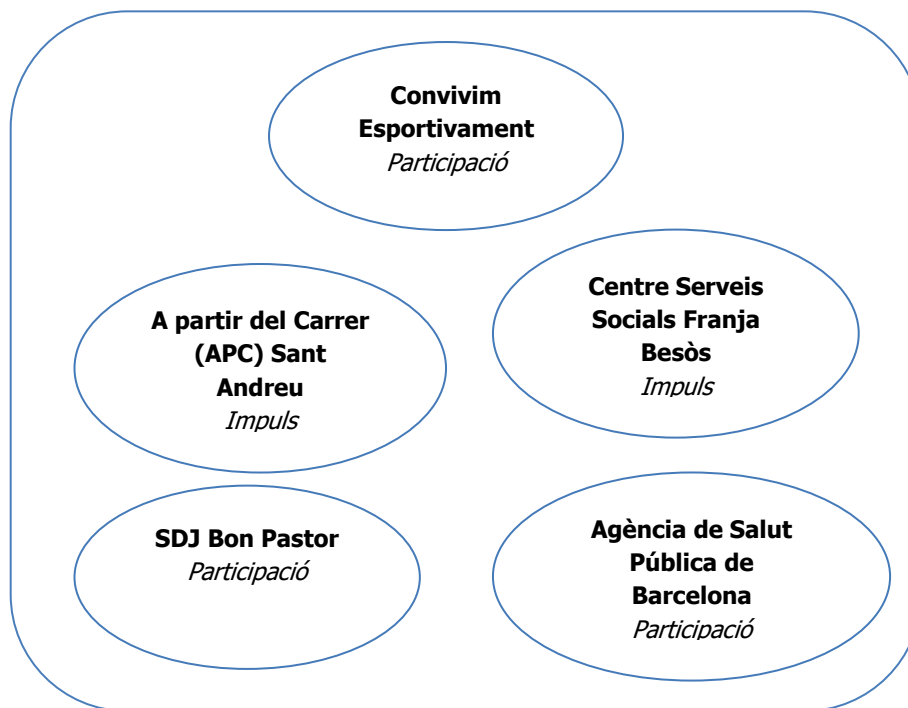
a) Etapes

El projecte ESFORSA'T inclou diferents accions, cadascuna amb singularitats en les seves etapes d'implementació. La gràfica que es presenta a continuació és una síntesi esquemàtica que ofereix una mirada general sobre aquestes etapes:

PLANIFICACIÓ I DIFUSIÓ	DESENVOLUPAMENT	SEGUIMENT/AVALUACIÓ
<p>1) Presentació de documentació, planificació i difusió de les diferents accions del projecte:</p> <ul style="list-style-type: none">- Futbol.- Taller Imatge i Cos.- Voluntariat europeu juvenil.	<p>2) Desenvolupament de les activitats, amb un calendari específic segons cada línia d'acció:</p> <ul style="list-style-type: none">- Futbol: octubre-juliol.- Taller Imatge i Cos: gener-juliol.- Voluntariat europeu juvenil: juny-agost.	<p>3) Desenvolupament de diferents tipus d'activitats de seguiment i avaluació:</p> <ul style="list-style-type: none">- Seguiments individualitzats.- Coordinació de seguiment d'activitats.- Avaluació de les accions socio-educatives.

b) Actors implicats

El projecte ESFORSA'T és un projecte impulsat per A Partir del Carrer (APC, Sant Andreu) i el Centre de Serveis Socials (CSS) Franja Besòs. Compta amb la participació de diferents actors: Agència Salut Pública de Barcelona, SDJ Bon Pastor i Convivim esportivament. La següent gràfica sintetitza de forma esquemàtica l'univers d'actors implicats en el projecte:

c) Recursos

Els principals **recursos** amb els quals compta el projecte ESFORSA'T són, pel que fa a l'àmbit de les **persones**:

- 2 educadors/es social de l'equip APC Sant Andreu (referent del programa).
- 1 educador/a social de CSS Franja Besòs (referent del programa).
- 1 dinamitzador del SDJ Bon Pastor (coreferent del Taller Imatge i Cos).
- 1 coordinadora del "Programa Convivim Esportivament" (coreferent "ESFORSA'T" futbol femení).
- Talleristes i personal de suport.
- 2 entrenadors esportius (futbol masculí i futbol femení).

Pel que fa als recursos **materials**, el projecte compta amb un pressupost total de 19.861,68 €, cofinançat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, l'Institut Municipal de Serveis Socials, el Districte de Sant Andreu i el programa Convivim esportivament.

Resultats

Després de cinc edicions i amb una mitjana de participació de 25 joves aproximadament cada any, el projecte ESFORSA'T s'ha consolidat com una alternativa d'oci saludable i un espai de referència entre la població adolescent i juvenil dels barris on s'implementa l'activitat, al mateix temps que ha anat implicant a més serveis del territori en la seva organització i participació (Biblioteca Bon Pastor, CEIP Baró de Viver, AE Bon Pastor). Gràcies a les diferents propostes que ofereix, ESFORSA'T ha esdevingut un espai d'acollida i trobada únic on els joves, a més de realitzar una activitat lúdica i saludable, poden gaudir també d'altres possibilitats que propicien el seu creixement personal. Des dels seus inicis, el projecte ESFORSA'T s'ha dirigit a transformar la realitat i les dinàmiques d'aïllament habituals dels seus destinataris, amb un context social moltes vegades altament vulnerable. Aquesta transformació ha sigut possible mitjançant un treball d'acompanyament socioeducatiu, fonamentat en un seguiment individual i pròxim a tots aquells adolescents i joves que desitgen iniciar i afrontar aquest procés de canvi. Tot i ser necessari (donat l'impacte que l'activitat està tenint en els seus destinataris) ponderar noves estratègies i fórmules per mantenir l'interès despertat en els adolescents i joves després de 5 anys, es continuen mantenint els objectius inicials del projecte, potenciant les característiques singulars que el defineixen i l'han aprofitat a la comunitat i realitat del territori on es desenvolupa.

Aprentatge

Entre les **fortaleses** del projecte ESFORSA'T destaca la seva capacitat per convertir-se en una intervenció grupal que va més enllà d'aquesta característica central, i que combina l'atenció individual i un important caràcter comunitari. A més, es tracta d'un projecte reconegut pels diferents socis i col·laboradors del territori.

Per la seva banda, entre les **dificultats** més importants cal esmentar el repte del relleu generacional entre els participants. Per això, el projecte ESFORSA'T treballa en línies de millora com ara repensar i redissenyar l'activitat de futbol masculí per arribar a nous joves del territori i fomentar la participació a noies del barri en les activitats de futbol i el taller imatge i cos.

Finalment, pel que fa a la **transferibilitat**, un dels aspectes clau és el treball de tipus transversal amb altres serveis, amb una orientació comunitària i aconseguint la implicació de professionals de diverses disciplines. D'altra banda, destaca l'equilibri entre el caràcter instrumental de l'activitat (futbol i fotografia com a instruments per aconseguir la cohesió social) i la qualitat d'aquesta activitat o producte generat (professionals i materials de qualitat).

Informació pràctica

Promogut/Impulsat per: APC Sant Andreu i Centres de Serveis Socials Franja Besòs

Professional o tècnic/a promotor/a inicial: Xavier Serradell (APC) / Xavier Molina (CSS Franja Besòs).

Professional o tècnic/a referent actual: Mariguin Bocanegra - 932565103 - apcsantandreu@prograss.com / Silvia Villegas - 932565102 - svillegasg@bcn.cat (CSS Franja Besòs).

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
Reportatges fotogràfics i Vídeos ESFORSA'T, Projecte ESFORSA'T 2017	<i>Document</i>	-
Llibre Taller Imatge i Cos. Edició ESFORSA'T 2015	<i>Document</i>	-
Llibre Taller Imatge i Cos. Edició ESFORSA'T 2014	<i>Document</i>	-

Evolució

A maig del 2022

L'ESFORSA'T segueix vigent però les activitats que se'n derivaven han finalitzat. Actualment s'està fent un diagnòstic de les necessitats que s'observen en els joves atesos per tal de poder dissenyar activitats i/o accions que donin resposta de manera precisa.